

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki 2. in 4. četrtek v mesecu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oglasov za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrto strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem oglasu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate t. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oglasila pa na upravnništvo. — Rokopisi se ne vračajo. —

Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Naši poslanci na delu.

V zadnji številki našega lista obljubili smo, da priobčimo besedilo predlogov oziroma nujnih predlogov in interpelacij, ki so je stavili v državnem zboru naš poslanec g. dr. Ivan Benkovič in tovariši. Tukaj sledi:

1. Za poddržavljenje premogokopov.

Avstrijski narodi trpijo že dolgo let na neznosnem zviševanju tržnih cen za premog, cen, ki niso nikakor opravičene v tržnih razmerah.

Konsument premoga je podvržen brez vsake pomoči zahtevam producenta in vele-

tržca s premogom, kate a izkoriščata svoj monopol črez vso mero.

Žalosten položaj rudniških delavcev in marsikatero druge neprilice v premogokopih so tudi povod, da se zasebni producent prav malo ali nič ne briga za blagor in varstvo pravega producenta, to je svojega delavca.

Uvažuje, da se domača potreba po premogu prav lahko pokrije iz tuzemske produkcije, uvažuje, da se smatra v smislu § 3 rud. zak. navaden in rujav premog za «pridržano» rudnino, da je torej zelo pripraven predmet za državni monopol, uvažuje končno, da ni vlada, ki zdaj v kljub nebrojnim peticijam za zboljšanje teh razmer prav nič ukrenila, predlagamo, visoka zbornica naj sklene:

«C. kr. vlada se poziva, da predloži nemudoma načrt zakona, po katerem se premogokopi podržavijo in sicer po sledečih navodilih:

Vsi premogokopi in vse rudarstvene priprave postanejo državna last potom razlastitve dotičnih rudarskih pravic in rudarskih obrtvališč.

Sedanjim lastnikom rudarskih pravic izplača se naj odškodnina v primeri z zemljiško vrednostjo teh pravic.

Nove rudarske pravice za premogokope se ne smejo več podeliti.»

2. Za podporo občini Planina.

V mali, revni občini Planina v sevni-ničkem okraju pojavile so se tekom zadnjih let zaporedoma elementarne neizgode; toča, mraz, nalivi, neprestano deževno vreme itd., ki so spravile itak revno prebivalstvo v največjo bedo.

Letos je trpelo ubogo prebivalstvo na posledicah visokega snega, ki ni dovolj naglo skopnel. Mraz je uničil popolnoma vse zimske setve, in je bila škoda uradoma precejšena na 6000 K.

Prebivalstvo odvisno edino le od poljskih pridelkov, izseljuje se kar trumoma v tuje kraje.

Letos se je sicer razdelila neka mala podpora med občane za škodo, ki jo je povzročila toča v letu 1906; ta podpora pa nikakor ne zadostuje, da bi se le deloma olajšalo bedno stanje revnemu prebivalstvu.

Predlagamo torej nujno, visoka zbornica naj sklene:

«Vlada se poziva, da dovoli prebivalcem v Planini, ki so bili poškodovani po toči in mrazu, zdatno denarno podporo iz podpor-nega fonda in pa odpis na davkih.»

Ta predlog obravnava se naj z vsemi po opravičniku dopustnimi prikrasjavami in se naj izroči podpornemu odseku.

2. Za državno pomoč po koblicah poškodovanim občinam v Laškem okraju.

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

Dalje.

— Hej! Zglasi se čevljar in vdari z roko soseda krojača po rami, — kaj ne, to je življenje. Kaj so nebesa proti temu. Zahvali se Bogu in sv. Rozaliji, — ti igla krojaška — da si se rodil o pravem času. Zdaj šivamo mi, zdaj je kapa naša. Vse je naše tja do morja! Nimamo ne dače, ne plače ne klade, ne vlade. Jedeš in piješ zase, na delo te pa ne goni nikdo.

— Odkod pa dobivamo hrano? Zavrne ga s posmehom od druge strani sosed mlinar.

— Gospoda nam jo da, dragi mlinski kamen moj! — odvrne čevljar in nadaljuje obrjen proti krojaču:

— Boga mi! tej gospodi sestavi bom račune jaz. Vrnili nam bodo grofje vse naše žulje, in tudi ono, kar sta nam pride-lala oče in ded.

— Zapomni si to, kozja brada in obesi svoje niti na klin, saj vidiš da danes ne šivamo, ampak samo paramo.

Čevljar si zaviha rokave in vpije na glas: — Za Boga! Kaj-li sedimo tu brez posla; zdi se mi, da delamo pokoro. Po vseh prstih me srbi, pretepal bi se najrajši — pretepal.

— Mir med vami tovariši — spregovori Kupinič s povzdignjenim glasom in ljudstvo utihne hipoma.

— Posvetovali smo se kmečki kapitani — nadaljuje Kupinič — in določili smo načrt za svoj posel.

— Prvo vprašanje je bilo, hočemo se-li podati dalje v Žumborak, ali da čakamo tukaj. Sklenili smo, da čakamo. Slišali ste kako nam je Drmačič prinesel vest, da pridejo Uskoki k nam in tako je tudi bolje.

— Nas je velika truma, gora je strma brez pravih potov in z visokim snegom pokrita. Kako bi nas siromašni hribovci prehranili, ko jim samim primanjkuje vsakdanjega kruha.

— Še na nekaj družega vas moram opozoriti. Ravnokar je prišel iz Samobora naš tovariš Bistrič z novico, da prihajajo

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

Nekatere občine v savinski dolini med Laškimi trgov in Celjem trpele so majnika mesca tega leta zelo občutljivo vsled uime po kobilicah. Osobito so bile Sv. Krištof in druge sosedne občine zelo poškodovane. Opozarjamo posebno na vasi: Debro, Pšavje, Košnice in Krstnike.

Kobilice so priletele v nebrojnim številu na hoste in so jih v dolžini 6 km. in v širini 3 km. popolnoma uničile. Nevarnost je, da se uima razširi tudi na travnike in polja.

Predlagamo nujno, visoka zbornica naj sklene:

«Vlada se poziva: 1) da odpošlje takoj zvedenca na lice mesta, ki naj ukrene, da se prepreči razširjanje kobilic; 2) da takoj preceni škodo na hostah, travnikih in poljih in da dovoli poškodovanim posestnikom primeren odpis na davkih, eventualno zdatno denarno pomoč iz državnih sredstev, oziroma iz podpornega kredita.»

V formalnem oziru predlagamo, da se obravnava o tem predlogu z vsemi po opravilniku dopustnimi prikrajšavami in da se izroči isti podpornemu odseku.

Vsled tega nujenega predloga je vlada na lice mesta poslala strokovnjaka, ki si je ogledal škodo in dal navodila, kako preprečiti daljno razširjanje kobilic.

3. Za znižanje cene pri nakupu galice.

Vinogradnik se mora bojevati zoper mnogobrojne škodljivce, osobito zoper peronospero, ki ugonablja ne le vinske dohodke, ampak tudi cele trtne nasade.

Posledica temu je, da raste potreba za galico od leta do leta, saj je galica edino zanesljivo sredstvo zoper peronospero.

Samo ob sebi je umevno, da rastejo vsled tega tudi cene galici od leta do leta, neopravičeno je pa, da je cena tekom zadnjih let poskočila za 100 odstotkov, kar sigurno daleč presega stroške izdelovanja.

Dasiravno je naročilo in plačilo precej olajšano po deželni zvezi gospodarskih združenj, stane še vendar konsumenta metrični cent galice K 80 do K 100.

Če pomislimo, da potrebuje Štajersko na leto do 100 vagonov, Kranjsko do 80 vagonov galice, razvidno je takoj, da je navedena podražba neznosno breme za vinogradnika, tembolj, ker rastejo tudi dneve de-

lavcem od dne do dne in ker ni pričakovati, da bi se te rezmere zboljšale.

Ker so pa novi trtni nasadi zelo dragi, zabredli so vinogradniki v velike dolgove, ne bodo si mogli torej nakupovati galice po tako visoki ceni, ne bodo tudi mogli trsja dovolj škropiti, uničeni bodo vinogradi in vinogradniki.

Vprašamo torej:

«Je li c. kr. ministrstvo za poljedelstvo pripravljeno poiskati sredstva, da se znižajo cene za galico, ali pa ubogim vinogradnikom priti na pomoč z zdatnimi denarnimi podporami.

Dostavek uredništva: Po zadnjih tržnih poročilih se cena bakra znatno zniža, zlasti cena ameriškega bakra radi konkurence med posameznimi tvrdkami.

5. Za odpravo realnih fidej komisov. Uvažuje dejstvo, da so zelo obširne planjave zemljišč vsled zastarele institucije fidejkomisov popolnoma zgubljene za javen promet in da se njih razprodaja doseže le z velikimi težkočami, uvažuje, da so realni fidejkomisi vzrok bedi na deželi in zaradi tega tudi mnogobrojnemu izseljevanju delavskih moči, da se realni fidejkomisi tudi pravilno ne oskrbujejo in obdelujejo, uvažuje, da sklepa vsakokratni vžitkar realnih fidejkomisov z revnim prebivalstvom čestokrat oderuške zakupne in druge iz gospodarskega stališča nemoralne pogodbe in da se institucija realnih fidejkomisov sploh ne strinja z načelom moderne države — predlagamo, visoka zbornica naj sklene:

«Vlada se poziva, da predloži nemudoma načrt zakona, po katerem se odpravi institucija realnih fidejkomisov in da se obstoječi realni fidejkomisi pod primernimi pogoji razprodajo med prebivalstvo.»

V formalnem oziru predlagamo, da se ta predlog izroči brez prvega branja justičnemu, iz 52 članov obstoječemu odseku, ki ga naj zbornica v to svrhu posebej izvoli. (Dalje prih.)

Iz državnega zbora.

Legitimacijski odsek, ki se ima pečati s poročili o pravilnosti volitev in zbornici predlagati overovljenje ali razveljavljenje posameznih volitev, je volil predsed-

nikom načelnika «slov. kluba» dr. Sušteršič. Med drugim je dr. Benkovič izbran za poročevalca o galiških volitvah i. s. Poljakov Stohandel, Szponder, German ter finančnega ministra pl. Korytowski, dalje Risinov Obertynski in Hlibovicki ter v Mariboru proti vsenemcu Wastianu izvoljenega poslanca socijaldemokrata Resel.

Agrarna zveza (zveza na kmečki program izvoljenih poslancev) se je osnovala v državnem zboru; dosedaj ji je pristopilo 261 poslancev tedaj več nego polovica. V odboru sta izmed Slovencev gg. Povše s Kranjske in Roškar s Štajerske. Agrarna zveza bo strogo pazila, da se ne bodo kršile pravice in koristi kmečkega stanu.

Pristopili so k nji vsi poslanci slov. kmečke zveze za Štajersko.

Dopust vojakov ob žetvi. Na nujni predlog ruskega poslanci Markova je minister odgovoril sledeče: Velike so težkoče ki nastanejo vsled takih dopustov, ker ni čas žetve povsod isti in ker se ravno ob tem času vršijo orožne vaje v bataljonu ki so vojakom neobhodno potrebne. Zato so dopusti mogoči šele koncem julija, oziroma začetkom avgusta, ko je za žetev ponekod že prepozno. Vzlic temu je vojaška uprava 14 dnevne dopuste uvedla za poizkušnjo v okrožju 11. lvovskega armadnega zbora in sicer le za sinove kmetov, da grejo pomagat domačim. Ako se bodo dosegli povoljni vspehi bo vojna uprava na podlagi teh izkušenj uvedla splošne dopuste ob času žetve. (Odobrovanje.) Predlog je propadel, ker je bil od Rusina Markova stavljen le radi nagajanja.

Uradniška debata. Debata o nujnem predlogu socijaldemokratov in nemških nacionalcov, da se prekliche disciplinarne odredbe vlade zoper dunajske uradnike — propadle kandidate za drž. zbor (katere je vlada prestavila radi njih nerednostij v uradu!) je zopet vzela tri dni časa. Zbornica je končno odklonila nujni predlog in sprejela le predlog, da se vlada pozove čim preje upeljati službeno pragmatiko t. j. zakon o disciplinarnem postopanju zoper uradnike. Slov. klub je bil seveda zoper nujni predlog, ker ljudstvo pričakuje drugega dela od nove zbornice nego neplodnih debat o kaznovanju par uradnikov.

Jastrebarčani in Okičani mimo Mokric k nam. Zapustiti jih ne smemo, torej čakajmo, tako bo bolje. Ravno kar minula je rana maša, a Uskokov še ni; če jih ne bo dopoldne, poslali bomo tovariša Bistriča v Kostanjevico, da poizve, kaj se godi tam. Je-li prav tako?

— Prav je! — Pritrjujejo kmetje.

— Tovariš Andrej — obrne se Kupinič k Hribarju, ki mu je stal za hrbtom — kako je kaj pri vas?

— Od Boštanja do Radeč prišlo je vse za puško in pričakuje samo še znamenja — petelinovega peresa.

— Dobro, tovariš Andrej! nadaljuje Niko, nesi jim znamenje, nesi ga takoj, naj se dvignejo v ime Boga.

— Takoj odhajam, dragi kapitan! odvrne Hribar in se poslovi od tovarišev z besedami: Z Bogom bratje, bila vam sreča mila!

Ko je Hribar odšel, obrne se Kupinič proti kmetom in jih resno opominja: — Od vas ljudje božji, pričakujem pa, da ne zgu-

bite pameti, da ne zgubite glave; ne odmaknite nikdar roke od sablje. Od vas zahtevam red in mir, ker po vseh kotih plete vrag svoje mreže.

V tem hipu se čevljar zopet vrne v krog, ki ga je bil poprej zapustil, v roki drži veliki nož, za njim pa nosita dva seljaka na ražnju pečeno tele.

Planinec se postavi pred ogenj, seljaka pa odložita tele na tla.

Gospoda moja! danes smo mi gospoda — začne čevljar govoriti — žal mi je, da čakamo, ali vi ste tako sklenili, naj bo. Radi tega pa ne tratimo časa. Ura je odšla ednajst in da si okrepčamo prazne želodce, poslali so «purgarji» vam kapitanom na čast to-le pečeno tele. Gospodsko je, pogledajte mu na gobec; ker se nam pa še ni nudila prilika, bobnati s šakami po gospodskih plečah, nabrusimo si nože za to gospodsko tele!

— Nabrusimo nabrusimo? kričijo kmetje, čevljar pa objema in kušuje kapitana Fratriča. Kmetje segajo po pečenem

daru, a Planinec jim ga zmakne in se šali: — Počasi, počasi! Hočete res, da bi jo popihal ta pečeni velikaš brez vsake parade iz tega sveta v naše globoke in široke želodce? Ne! čakajte, da mu zapojemo zadnjo pesmico; — globoko porine čevljar veliki nož med pečena telečja rebra in zapoje s tankim glasom:

— Magnifice, spectabilis domine! Circum dederunt me! Requiescat v želodcu. Amen!

Amen! Grmi iz sto grl in ljudstvo poskakuje od radosti in veselja.

Tudi čevljar se krohota in vzdiguje visoko svoj nož.

V tem trenutku zagrmí puška. Kaj je to? Množica se gnete, kapitani skočijo na noge, čevljar obledi.

In zopet zagrmí puška, druga, tretja in deseta. — Vojska gre na nas — vpije svet — vojska.

Liki lev ojunači se Kupinič, oko se mu bliska, visoko mahne s sabljo in zagrmí:

— Naprej tovariši! V ime Boga!

Novičar.

Zanimiva pravda proti južni železnici.

Dne 8. aprila 1905 popoldne je pogorelo vse gospodarsko poslopje z živino posestniku Martinu Šepcu v Rigoncah; škoda je bilo K 4421. Takoj se je raznesla govorica, da so ogenj povzročile iskre, ki so iz lokomotive mimo vozečega vlaka letele proti Rigoncam; poslopje je oddaljeno od železnice 90 metrov; dne 8. aprila je bil pri nas zelo hud vihar, ki je iskre tako daleč zanesel. Istotako se je raznesla govorica, da je ogenj zanetila zlobna roka; uvedla se je kazenska preiskava proti sosedu, a se je morala ustaviti. Šepce je bil zavarovan z malenkostno svoto; dobil je od banke Slavije komaj 400 K. V veliki bedi se je ojunčil in je jeseni l. 1905 zoper železnico vložil tožbo za plačilo odškodnine potem, ko je njegov zastopnik zbral obsežno dokazno gradivo zoper železnico. Dognalo se je še pred tožbo, da železnica kuri z zelo slabim preperelim premogom, da je bil strojvodja (ki je dotični dan vozil mimo Rigonc) že kažnovan, ker je nekoč vozil brez iskrobrana (ki ima namen zabraniti iskromet iz lokomotive), da so nekatere priče videle iskre leteti do Šepčevega poslopja. Priče so bile zaslišane na lici mesta, izpovedale so dovolj ugodno; istotako sta bila zaslišana dva zvedenca — inženjerja — na lici mesta o možnosti, ali je mogel ogenj nastati vsled iskrometa: istotako sta bila v Sisku zaslišana dva druga zvedenca, ki sta preiskala tri lokomotive in iskrobrane precej v neredu našla.

Kljub temu je deželno sodišče dunajsko odbilo tožbo in Šepcu naložilo vse ogromne stroške, češ da se ni moglo prepričati, da so ravno iskre iz lokomotive ogenj zanetile.

Višje deželno sodišče na Dunaju je vsled priziva tožnikovca zaukazalo nov ogled; na podlagi tega je sodišče prišlo do prepričanja, da je ogenj mogel nastati le vsled iskrometa, ter je ugodilo tožbi in železnico obsodilo na plačilo odškodnine 4021 in vseh stroškov. Tako se je po 2 letih končala pravda, ki je še nedavno igrala politično vlogo, ker se je neugodni izid v l. instanci izkorišča zoper zastopnika Martina Šepca, drž. posl. dr. Ivana Benkoviča. Južna železnica pa se je zopet lahko prepričala, da trma ni zmiraj na mestu; tožnik ji je namreč svoječasno ponudil poravnavo na 2000 K, a južna železnica je ponujala le K 1000 brez stroškov!

Žrtve justice na Vidmu. Pred par leti je vsled ničeve ovadbe več posestnikov na Vidmu prišlo v kazensko preiskavo in celo večmesečni preiskovalni zapor; bili so obdolženi požiga in zavrattnega umora — kot je preiskava pokazala povsem po nedolžnem. Zadelo jih je občutna škoda; iskali so zadoščenja in odškodnine, bivši drž. poslanec Žičkar je interpeliral v drž. zboru, toda vse zaman! Po obstoječih zakonih mora država pač odškodovati vsakega, ki je po krivici obsojen, ne pa tudi če je po krivici v preiskavi. Za take nesrečneže še ni poskrbljeno; skrb drž. poslancev bo, da pri posvetovanju o novem kazenskem zakonu to vprašanje spravijo v tir.

Vistarini. Nemški listi prinašajo senzacionalno vest, da je državno pravdnštvo

vstavilo kazensko postopanje zoper bivšega okrajnega glavarja v Brežicah pl. Vistarini-ja.

V kolikor smo mi poučeni v tej zadevi, pobral je Vistarini šila in kopita in prav previdno jo je popihal v zavetišče vseh grešnikov — v Ameriko. — Grešnika se ne more prej obesiti, dokler se ga ne vlovi in tako je razumljivo, zakaj se je kazensko postopanje vstavilo.

Ogenj. V torek 23. t. m. ob pol 3 zjutraj je izbruhnil ogenj pri posestniku Jožefu Ajstru v Krški vasi. Ogenj je uničil veliki kozolec poln žita, ter gospodarsko orodje v vrednosti okoli 7000 kron. Pri tej priliki se je zopet pokazala neosnovana ljubezen do bratcev v Brežicah v pravi luči. G. Hugon Rudman je namreč poslal po gasilce v Brežice, namesto v Cerklje, ki so samo oddaljeni dobre četrte ure z vozom, gasilci od tam bi bili lahko prišli v pravem času, ter marsikaj rešili. Ko je bil ogenj že pri koncu je g. Rudman poslal orožnika po gasilce v Cerklje. Na ta način so prišli eni in drugi prepozno, a na koncu so se še Brežičani iz naših vrlih Cerkljancev norce brili. Da Cerkljanci niso mogli zapaziti tako blizu ognja, je bila kriva gosta megla. Gosp. Rudmanu bi pa svetovali, da v slučaju, ko je sosedova streha v ognju, opusti svojo nepremišljenost, ter tam išče pomoč, kjer je najbližja.

Slovenska kmečka zveza za brežiški in sevniški okraj priredi v nedeljo dne 28. julija ob 3. uri popoldne zborovanje v prostorih g. Pohleta v Rajhenburgu. Vspored: 1. Poročilo g. drž. poslanca dr. Ivana Benkoviča. 2. Poročilo g. dež. poslanca dr. Fr. Jankoviča. 3. Razni pogovori in nasveti. Zborovanju sledi velika kmečka veselica z godbo. Kmetje in prijatelji kmetov na veselo svidenje!

Kresovi. Podružnica sv. Cirila in Metoda v Brežicah je priredila na predvečer sv. Cirila in Metoda kresove. V to svrhu je na prostovoljnih darovih nabrala 67 K. Po odbitih stroških za kresove je preostalo v gotovini 57 K 14 v, ki se je naložila v poposojilnici, ter se bo ob koncu leta z drugimi doneski vred poslala glavni družbi v Ljubljano.

„Giftna krota“ glasilu spodnještajerskih narodnih propalic se grozno jezi, da je v zadnji volilni borbi tako sramotno propala in da ji v našem volilnem okolišču še vsemogočni baron Moscon ni mogel pomoči do zmage. Največo piko ima do našega poslanca g. dr. Benkoviča; vsaka številka te v gnoju in z gnojnico pisane cunje je polna napadov, ki izvirajo večinoma iz znane fabrike nemškega odvetnika v Brežicah. V zadnji številki kritikuje zopet neki odvetniški račun, ki ga je poslal g. dr. Benkovič Francetu Jurman-u, in trdi, da je zahteva za stranke previsoka in neopravičena. Monter „giftne krote“ bo imel priliko prepričati se pred sodnijo, da je bil zahtevk popolnoma opravičen po zakonu in odvetniškem tarifu. Poštenemu človeku se gnjusi toka pisava, ki ugaja brezdvoma le povsem demoraliziranim kreaturam. O tem je tudi naše pošteno slovensko ljudstvo popolnoma prepričano. Na nekem prijateljskem sestanku v „Nar. Domu“ v Brežicah, označeval je pošten slovenski kmet časopisje v obče z ozirom na vsebino, pisavo in odjemalce oziroma čitatelje. Trdil je, da se mora

časnik ravnati po okusu svojih abonentov. Učenjaki, politiki in naobraženci držijo si čisto posebno vrsto listov, razni drugi stanovni zahtevajo čtivo, ki ugaja njih okusu in njih duševnemu obzorju. Na najnižji stopinji človeške kulture stoječi elementi — kmet jih je imenoval podivjano, zverini podobno druhal — iščejo pa tudi časopisja po svojem okusu in če si ga ne morejo plačati sami, preskrbijo jim ga sorodne, imovitejše duše — brezplačno. Prav žal nam je, da smo pozabili vprašati to pošteno slovensko korenino, v katero vrsto spada „giftna krota“, njeni duševni podporniki in njeni čitatelji.

Sokolska slavnost z javno telovadbo se vrši dne 15. avgusta t. l. (vel. šmaren) v Krškem. Naznanilo je svoj prihod že več sokolskih društev. Svira vojaška godba iz Zagreba. Kmetje, pridite mnogoštevilno. Na zdar!

Člani ljubljanskega dež. gledališča priredijo v soboto 27. t. m. v Krškem veseloigro „Na letovišču“.

Na Brezje in Bled gre v nedeljo dne 28. avgusta iz Brežic posebni vlak. Ustavi se na vseh postajah do Zid. mosta. V nedeljo smo na Bledu, popoldne se pripeljemo na Brezje. V ponedeljek si ogledamo Ljubljavo in popoldne smo doma. Vožnja za sem in tje bo veljala samo okoli 6 K. Več pozneje.

Matija Golob iz Vidma, izza državno-zbornskih volitev zanani obrekovalce g. dr. Benkoviča, obsojen je bil dne 23. t. m. v II. instanci v smislu obtožbe na 7 dni zopora in na povračilo vseh stroškov. Nespametnemu zapeljanemu možu ne privoščimo te kazni, umestno bi pač bilo, da bi šli „Štajercijanci“, „Moškonovci“ in drugi -orci na trdo klop namesto Goloba, ki je navadna žrtev nesramnega hujskanja zoper g. dr. Benkoviča.

Potres. V petek dne 19. t. m. ob pol dveh zjutraj bil je v Brežicah precej močen, več sekund trajajoči potres. Pojavilo se je v dveh enako močnih sunkih.

Gospod Jos. Holy, brivec v Brežicah otvoril je za svoj obrt filijalko v Dobovi v hiši gosp. Ivana Gerjoviča. Stregel bo strankam vsaki petek popoldne.

Poročil se je g. Anton Knez, c. kr. okrajni gozdar v Imotskem v Dalmaciji, doma na Vidmu ob Savi, z gđ. Juliko Galufovo iz Šoštanja. Bilo srečno!

Gospodarstvo.

Pozor na konje pri zimskem miru. Ako konje v teku zime dobro krmimo z ovsom in senom ter ob času, ko konj nima dosti dela, le mirno stoji v hlevu, pa se lahko pripeti, da zboli in sicer pri izpeljavi iz hleva na tako imenovanem vnetju mišic, ali tako imenovani „haemoglobinuriji“, ki se pojavlja na ta način, da konj jame na zadnjo nogo šepati, dokler ne postane popolnoma hrom, se uleže ter poti, dobi črno-rdečo vodo ter običajno navzlic zdravljenju pogine. Radi tega imejte pozor na konja po zimi.

Znižanje sladkornega davka v Avstriji. Pri avstro-ogrskem uravnavanju je nastal v vprašanju sladkorne surtaxe obrat. Poroča se, da bodo v zvezi s surtaxo obe vladi

Razprava o nerednostih pri volitvah v Galiciji je istotako vzela več dni časa. Socijaldemokrati so z nujnim predlogom zahtevali, da posebni odsek preišče te nerednosti; predlog je seveda nepotreben, ker v ta namen je že itak izvoljen bil legitimacijski odsek. Sociji pa potrebujejo takih debat, da morejo, slepiti svoje volilce, češ mi smo edina svobodomiselnna stranka; pri tem pa druga važna, posebno agrarna vprašanja čakajo rešitve. Zbornica je vse predloge odklonila po burni 3 dnevni debati, v kateri so skoro sami poljski židje nastopili.

O splošni in enaki volilni pravici za deželne zbornice se je razpravljalo dva dni. Od slov. kluba je govoril dr. Krek, ki se je toplo potegoval za uvedbo splošne in enake volilne pravice v deželne zbornice (njegov govor priobčimo v izvlečku). Zbornica je predlog odklonila, ker se je vlada zoper njega izrekla. Slovenci so složno glasovali za predlog, ker bi povečal moč Slovencev v deželnih zborih. Vprašanje o tem ni pokopano; socijaldemokrati groze z splošno stavko, če vlada ne izvede te zahteve. Po rešitvi nujnih predlogov (ki se morajo razpravljati pred drugimi, če tudi vladnimi predlogi) je prišel na vrsto proračunski provizorij. Ker prejšnji državni zbor ni rešil proračuna za l. 1907, zahteva vlada le pravico pobiranja davkov do konca l. 1907, tedaj le začasno, ker je tudi vlada le začasna in se jeseni preustroji. zato ji stranke ne bodo delale sitnosti. Proračunska debata je bila precej dolgočasna; poslanci so govorili večkrat praznim klopem. Dr. Benkovič se je javil govornikom, a vsled sklepa debate ni prišel na vrsto.

Proračunski provizorij se vladi gotovo dovoli. Razun tega zbornica reši še par manjših predlogov, definitivno voli predsedništvo in potem gre na poletni dopust najbrže 24. t. m. Glavno parlamentarno delo čaka zbornico v jesenskem zasedanju.

„Štajerc“, v državnem zboru.

Radi banditske pisave «Štajerca» je drž. poslanec dr. Benkovič stavil primerno vprašanje v državnem zboru na ministra justice in za notranje zadeve ter zahteval, da se konec stori hujskanju «Štajerca» zoper cele stanovne slov. naroda. Besedilo te interpelacije priobčimo ob enem; glasi se tako-le:

V Ptuj izhaja vsaki teden perijodičen list pod imenom: «Štajerc», ki zlorablja že mnogo let na najpodlejši način tiskovno svobodo pod varstvom c. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj in c. kr. državnega pravdnštva v Mariboru.

Ne oziraje se na podle napade na osebno čast, ki niso seveda nikakor povod tej interpelaciji, prenapoljena je vsaka števika tega lista s hujskanjem na slovensko ljudstvo in njega posamezne sloje, s pavšalnim obrekovanjem slovenske duhovščine, slovenskega razumnštva (tako zvanih «prvakov»), slovenskega uradništva itd.

Zaupajoč na mariborsko poroto se urednik tega lista nikakor ne sramuje, priobčevati najpodlejšje napade in hujskajoče članke s primernimi nesramnimi opazkami zoper navedene sloje slovenskega prebivalstva.

C. kr. okrajno glavarstvo v Ptuj vodi cenzuro tega lista, obnaša se pa pri tem popolnoma pasivno.

Vprašamo torej:

1. je-li njega ekselenci znana hujska-joča zoper cele sloje ljudstva naperjena pisava «Ptujskega Štajerca»?

2. hoče-li njega ekselencia nemudoma vse ukreniti, da se naredi konec tej pisavi «Ptujskega Štajerca»?

3. je-li njega ekselencia pripravljena upljivati pri c. kr. vladi na to, da se predloži nemudoma državnemu zboru v ustavno obravnavo načrt tiskovnega zakona, po katerem se mora načeloma določiti, da se ne smejo razsodbe o tiskovnih prestopkih prepuščati slučajnostim sestave porot v narodnem in političnem oziru.

Poslanec Lipnice, Ptuj itd. vsenemški Malik (kateri je zbornici znan pod imenom «alldeutsches Afferl» in katerega noben človek ne smatra resnim) se je tekom debate o proračunskem provizoriju oglašil k besedi; potem ko je delj časa kvasil vse mogoče in nemogoče stvari — v veliko zabavo zbornice, jel se je pečati z interpelacijo dr. Benkoviča; poslanci slov. kmečke zveze in drugi slov. poslanci, ki so ga obstopili, so z medlici prekrizali načrte Maliku, ki se je moral končno vvesti na veselje cele zbornice, proseč dr. Benkoviča odpuščenja in karan od predsednika radi nedostojnega obnašanja.

Prinašamo kratek izvleček iz stenografičnega zapisnika:

Malik (nadaljuje): Mi Nemci smo mnenja, da se mora nehati s slaviziranjem uradov na Spodnjem in Srednjem Štajerskem ...

Medklici: Oho! Tudi na Srednjem Štajerskem?

Malik: Tudi, tudi v Ptuj.

Medklici: Le dajte nam naše slov. uradnike s Srednje Štajerske!

Malik: Mi imamo pravico za Ptuj zahtevati le nemške uradnike.

Medklici: V Ptujem okraju je vendar 50.000 Slovencev! Neumnost!

Medklici iz vrst krščankih socijalcev: Pustite ga, saj mu ne verujemo!

Malik: Velik del slov. prebivalstva želi le nemške uradnike.

Dr. Benkovič: To je laž; saj tega sami ne verujete! (Burni medklici med Slovenci.)

Malik: To je neresnica, kar gospodje trdijo.

(Medklici in veselost.)

Podpredsednik Starzynski (zvoni): Prosim mir!

Malik (govoreč o interpelaciji dr. Benkoviča). Ta interpelacija je izzivanje prebivalstva, obrekovanje uradov.

Medklici: Govorite dostojno! Učite se manir! Ali ste brali interpelacijo! Ali berete «Štajerca». Saj še slovenski ne zna, pa govori o «Štajercu». Kdo vas je nafarijal? (Hrup in smeh.)

Malik: Ali ste Vi dr. Benkovič?

Benkovič: Da, jaz!

Malik: Me veseli, kot vidim, se bo deva še večkrat ravnila.

Benkovič: Sem pripravljen. (Hrupna veselost.)

Kuhn: Saj obadva nista tako hudobna! (Veselost!)

Malik: Če sem nevaren, sem dokazal pri zadnjih volitvah.

Kuhn: Pa ste tako krotek videti! (Hrupen smeh.)

Malik: ker sem krotek, moram s tem nasprotnike varati. (Hrupen smeh.)

Malik (nadaljuje): Ta interpelacija je obrekovanje.

Dr. Benkovič: govorite dostojno! Saj niste na volilnem shodu v Ptuj (bučen smeh).

Poslužujte se dostojnih izrazov! (Medklici med nem. kršč. socijalci: To je vse-nemška oblika!)

Malik (nadaljuje vedno moten po medklicih).

Dr. Benkovič: Vse je res, kar je v interpelaciji, od A do Z.

Malik (nadaljuje): Ni res, da ... ni res, da ... ni res, da ...

Dr. Benkovič: Vse je res. Gospodje se lahko prepričajo!

Medklici: Malik je živ § 19 tisk. zakona, živ popravek! Hrupen smeh.)

Malik: «Štajerc» je slovenski pisan nemški list, izdajan od nemške stranke.

Dr. Benkovič: Od nemčurskih lačnih trgovcev in vsenemške stranke. Linhart pa to taji! Kdo ima prav? Vi ali urednik Linhart?

Malik: To je list ...

Medklici: ki ponemčuje!

Malik: Le počakajte, to bom že sam povedal: ta list je za probujo.

Dr. Benkovič za hujskanje in pone-umnevanje, za surovosti!

Malik (ves zmešan): Halten Sie das Maul!

Medklici na vseh straneh; preklič, takoj preklič!

To je vsenemška olika; to se je od «Štajerca» naučil itd.

Podpredsednik Starzynski (zvoni).

Malik: Jaz si ne morem pomagati! (Bučen smeh.)

Medklici dr. Benkoviča in drugih.

Malik: Ne dotaknite se me! Pojte, zahtevajte grajalni odsek.

Dr. Benkovič: To tudi storim. Učite se dostojnosti, učite se parlamentarnega takta!

Malik: Sedaj jaz govorim! «Štajerc» je za prebivalstvo zelo koristen list. (Smeš in živahni medklici.)

Malik: Jaz priznam, da mi je preje proti tovarišu tukaj ušla robati beseda; kaj pa hočem, če se me zadržuje pri mojem delu. (Smeš in medklici: Preklič!)

Malik: To obžalujem!

Malik nadaljuje ...

Podpredsednik Starzynski. Od več strani se mi je povedalo in iz stenografičnega zapisnika posnemam, da se je govornik proti nekemu poslancu prav nedostojno izrazil. Obsojam tako govorjenje in izražam svoje globoko obžalovanje govorniku.

Medklici: Bravo! Bravo!

Dostavek uredništva: Malik je izvoljen kot kandidat vsenemške (prusaške stranke) v državnem zboru je divjak, (ne pripada nobenemu klubu), ima le enega so-mišljenika poslanca Ivo s Češkega.

gledale na to, da se davek na sladkor zniža. Sedanji davek 38 K se ima znižati na 32 K kvečjemu na 33 K. Upanja vendar ta predlog nima veliko zaradi mržnje avstrijskega parlamenta proti surtaxi, ki ne odgovarja principu carinske enote. Ogrska vlada pa hoče, da bi bila surtaxa v novi nagodbi vzakonjena.

Čemu nekatere svinje nepustijo prasce sesati? Svinje plemenitega plemena imajo v časih nežno kožo, ki je zlasti na sescih, napojenih s krvjo, močno občutljiva, torej jih prasci, zlasti ako imajo močno razvite zobe, pri sesanju močno dražijo. Radi bolečin, ki jih svinja začuti, se torej brani in prascem ne pusti sesati. Ako se pa potrgajo prascem konci više omenjenih zob, pa svinja te hude bolezni več ne čuti ter praset več ne odganja.

Naznanjam cenjenem občinstvu, da sem prevzel od Delniške pivovarne gostilno

Pivnica § 11 v Laškem trgu

kjer točim vsaki dan sveže pivo, najboljše domače in tuje vino, ter raznovrstno žganje.

Na razpolago so vedno gorka in mrzla jedila. Cene zmerene; točna in solidna postrežba. Priporočam se, p. n. tržanom in okoličanom, da me posetijo s svojim cenjenim obiskom ter uvažijo geslo: «Svoj k svojim».

Franc Drole,
gostilničar.

Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvrstno in z najboljšim uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.

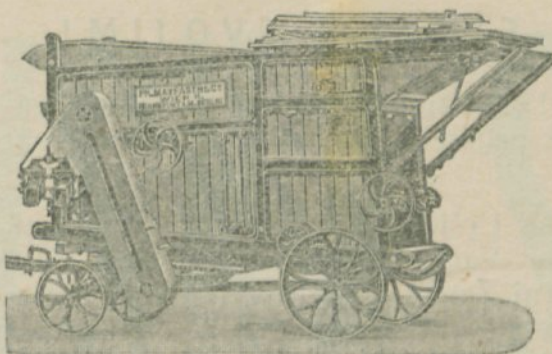
Delovanje izborna, uspeh siguren. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 v, 4 steklenice 5 K 80 v, po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. Prosimo da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 200 (Slavonija).

1050 delavcev.

Ustanovlj. l. 1872.

Pripoznano najboljši

mlatilni stroji.

Stroji za setev na novo izboljšanega sistema „Agrikola“.

Plugi iz jekla.

Brane in valjalniki.

Stroji za žetev trave, detelje in žita.

Stroji za obračanje sena in kopice.

Stiskalnice za seno in slamo, sadje in grozdje.

Hidraulične stiskalnice.

Mlini za grozdje in sadje.

Čistilnik za grozdje.

Brizgalnice za trte in sadike.

Stroji za sušenje sadja in zelenjave.

Zaloga vsakovrstnih drugih poljedelskih strojev.

Ph. Mayfarth & Co.

tvornica vsakovrstnih poljedelskih strojev.

Dunaj 2/I, Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z več ko 590 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in prekupčevalci se iščejo. 6—10

Marijine kapljice!

Te kapljice se rabijo za vse notranje in zunanje bolezni — to je do sedaj najboljša hišna zdravilo, ki izvrstno deluje in pomaga v mnogih boleznih. Osobito deluje izvrstno proti protinu (gihu), reumatizmu, bodanju, trganju, glavobolu, zobobolu, prsobolu, kašlju, prehlajenju, jetni in bubrežni bolezni, želodčni in črevesni bolezni, napihavanju, krču, zgagi, proti bljuvanju itd. Krepi živce in telo, torej neobhodno potrebno za vsako hišo.

Imam tisoče zahvalnih in priznanih pisem.

Delujejo izvrstno in zanesljivo. Dobrega in ugodnega so okusa, tako da jih vsak rad vzame in tudi otroci. Cena je franko na vsako pošto: 12 stekleničic 5 K, 24 stekleničic 8 K 80, 36 stekleničic 12 K 40. Manje od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Prosim, da se naročuje samo od mene pod naslovom:

Ljekarna k zlatemu orlu,

7—10 Pakrac št. 15, Slavonija.

Mlad trg. sotrudnik

izurjen železninske in specerijske stroke želi mesto prevzeti.

Naslov pove upravnistvo „Pos. Straže“.

Kolesarji pozor.

Nova kolesa, kakor tudi vsi posamezni delovi, se dobijo po najnižji ceni. Nova

„Pancer“

kolesa od 96 K naprej. Jamči se 1 leto. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5 1/2% do 6% in se vrača proti 1/2% do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani

priporoča svoje

10

izborna pivo v sodcih n steklenicah.

Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger.

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tučevi peti!

SVOJI K SVOJIMI!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medicar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➡ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➡

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIMI!

Biti slovenske krvi, hodi Slovencu ponos!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata
z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina

„Pri novem svetu“

Jos. Boecio

v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

== Izvoz jajec na debelo. ==

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

Slovenci!

spominjajte se družbe

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigovoznico po zmernih cenah.

POSODILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5½% ali 6% obrestovanju;
obrestuje hranilne vloge s 4½% (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;
uradnje vsak ponedeljek in četrtek od 8½ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;
ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.
Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadrugnikom.

Leta 1906 do 1. grudnia je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.

Izdajatelj in odgov. urednik: Franc Antolič.

Tisk «Zadružne tiskarne» v Krškem.

Lastnik in založnik: «Narodni konzorcij v Brežicah».